

درسنامه آزمون‌های کارشناسی رسمی

رشته امور اداری و استخدامی

دادگستری و قوه قضائیه

ویژه مهندسان عمران، معماری، شهرسازی

به همراه آزمون کارشناسی رسمی سال ۸۴ و ۹۵

مؤلف:

مهندس محمد عظیمی آقداش
کارشناس رسمی دادگستری

فهرست مطالب

آیین‌نامه پیشگیری و مبارزه با رشوه در دستگاه‌های اجرایی / فصل اول / مصادیق رشوه.....	۱۱
آیین‌نامه پیشگیری و مبارزه با رشوه در دستگاه‌های اجرایی / فصل دوم / تکالیف و وظایف دستگاه‌های اجرایی.....	۱۳
آیین‌نامه پیشگیری و مبارزه با رشوه در دستگاه‌های اجرایی / فصل سوم / تکالیف و وظایف کارکنان.....	۲۰
آیین‌نامه پیشگیری و مبارزه با رشوه در دستگاه‌های اجرایی / فصل چهارم / نحوه رسیدگی به تخلفات رشوه‌گیرندگان و مجازات‌های اداری.....	۳۲
حقوق شهروندی در نظام اداری.....	۴۵
حقوق شهروندان در نظام اداری ایران / فصل اول / اصول و مبانی.....	۴۶
حقوق شهروندی در نظام اداری / فصل دوم / مصادیق حقوق شهروندی در نظام اداری.....	۴۹
حقوق شهروندی در نظام اداری / فصل سوم / تکالیف کارکنان و دستگاه‌های اجرایی نسبت به حقوق شهروندی در نظام اداری.....	۴۹
حقوق شهروندی در نظام اداری / فصل چهارم / انتظارات از شهروندان برای رعایت حقوق دیگر شهروندان در نظام اداری.....	۵۰
حقوق شهروندی در نظام اداری / فصل پنجم / سازوکار اجرایی حقوق شهروندی در نظام اداری.....	۵۰
طرح تکریم مردم و جلب رضایت ارباب رجوع در نظام اداری.....	۵۰
شفاف و مستندسازی نحوه ارائه خدمات به ارباب رجوع.....	۵۰
اطلاع‌رسانی از نحوه ارائه خدمات به مردم.....	۵۰
تدوین منشور اخلاقی سازمان در ارتباط با مردم.....	۵۱
بهبود و اصلاح روش‌های ارائه خدمات به مردم.....	۵۱
نظرسنجی از مردم.....	۵۱
نظارت بر حسن رفتار کارکنان دستگاه‌های اجرایی با مردم.....	۵۱
دستورالعمل نحوه تشویق و تنبیه کارکنان.....	۵۱
آشنایی با دیوان عدالت اداری.....	۵۱
دیوان عدالت اداری.....	۵۱
نحوه انتصاب قضات دیوان عدالت اداری.....	۵۱
شیوه رسیدگی در شعب دیوان عدالت اداری.....	۵۱
دستور موقت دیوان عدالت اداری.....	۵۱
تعداد شعب دیوان عدالت اداری.....	۵۱
رسیدگی به آراء خلاف بینه شرع یا قانون.....	۵۱
اجرای احکام دیوان عدالت اداری.....	۵۱
هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری.....	۵۱
هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.....	۵۱
فصل سوم / قوانین محاسبات عمومی.....	۹۲
قانون دیوان محاسبات کشور.....	۹۲
مقدمه.....	۱۱
فصل اول / قوانین حاکمیتی.....	۱۳
قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.....	۱۳
قانون مدنی.....	۲۰
قانون مجازات اسلامی.....	۳۲
قانون مسئولیت مدنی.....	۴۵
قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء و اختلاس و کلاهبرداری.....	۴۶
فصل دوم / عدالت اداری.....	۴۹
سیاست‌های کلی نظام اداری.....	۴۹
قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری.....	۵۰
قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری / بخش اول / تشکیلات.....	۵۰
قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری / بخش دوم / آیین دادرسی.....	۵۱
قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری / بخش دوم / فصل اول / صلاحیت.....	۵۱
قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری / بخش دوم / فصل دوم / ترتیب رسیدگی.....	۵۲
قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری / بخش دوم / فصل دوم / مبحث اول / رسیدگی در شعب بدوی.....	۵۲
قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری / بخش دوم / فصل دوم / مبحث دوم / رسیدگی در شعب تجدید نظر.....	۵۷
قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری / بخش دوم / فصل دوم / مبحث سوم / رسیدگی در هیأت عمومی.....	۵۸
قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری / بخش سوم / اعاده دادرسی.....	۶۰
قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری / بخش چهارم / اجرای احکام.....	۶۱
قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری / بخش پنجم / سایر مقررات.....	۶۲
قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد.....	۶۳
قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد / فصل اول / تعاریف و اشخاص مشمول.....	۶۳
قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد / فصل دوم / تکالیف دستگاه‌ها در پیشگیری از مفاسد اداری.....	۶۳
قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد / فصل سوم / تکالیف عمومی.....	۶۷
آیین‌نامه اجرایی ماده ۲۶ قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد.....	۷۱
آیین‌نامه پیشگیری و مبارزه با رشوه در دستگاه‌های اجرایی.....	۷۲

قانون استخدام کشوری / فصل سوم / در حقوق و مزایای مستخدمین رسمی ۱۴۱	قانون دیوان محاسبات کشور / فصل اول / هدف ۹۲
قانون استخدام کشوری / فصل چهارم / در تنظیم و اجرای برنامه‌های آموزشی ۱۴۴	قانون دیوان محاسبات کشور / فصل دوم / وظایف و اختیارات ۹۲
قانون استخدام کشوری / فصل پنجم / در تأمین آسایش و حفظ سلامت مستخدمین رسمی ۱۴۴	قانون دیوان محاسبات کشور / فصل سوم / سازمان و تشکیلات ۹۳
قانون استخدام کشوری / فصل ششم / در تکالیف عمومی مستخدمین ۱۴۵	قانون اصلاح قانون دیوان محاسبات کشور ۹۸
قانون استخدام کشوری / فصل هفتم / در حفظ حقوق استخدامی مستخدمین ۱۴۵	دستورالعمل تبصره ماده ۳۹ قانون دیوان محاسبات کشور ۹۹
قانون استخدام کشوری / فصل هشتم / در بازنشستگی و وظیفه ۱۴۶	قانون محاسبات عمومی کشور ۱۰۰
قانون استخدام کشوری / فصل نهم / در تشکیل سازمان امور اداری و استخدامی کشور ۱۵۱	قانون محاسبات عمومی کشور / فصل اول / تعاریف ۱۰۰
قانون استخدام کشوری / فصل دهم / در مقررات مختلف ۱۵۲	قانون محاسبات عمومی کشور / فصل دوم / بخش دوم / هزینه‌ها و سایر پرداخت‌ها ۱۰۵
آیین‌نامه استخدام پیمانی ۱۶۰	قانون محاسبات عمومی کشور / فصل سوم / نظارت مالی ۱۱۳
آیین‌نامه فوق‌العاده روزانه ۱۶۵	قانون محاسبات عمومی کشور / فصل چهارم / تنظیم حساب و تفریغ بودجه ۱۱۳
آیین‌نامه امتحانات یا مسابقات استخدامی ۱۷۱	قانون محاسبات عمومی کشور / فصل پنجم / اموال دولتی ۱۱۵
آیین‌نامه امتحانات یا مسابقات استخدامی / فصل اول / تعاریف ۱۷۱	قانون محاسبات عمومی کشور / فصل ششم / مقررات متفرقه ۱۱۷
آیین‌نامه امتحانات یا مسابقات استخدامی / فصل دوم / تفویض اختیار ۱۷۱	قانون فهرست نهادهای و مؤسسات عمومی غیر دولتی ۱۲۰
آیین‌نامه امتحانات یا مسابقات استخدامی / فصل سوم / انتشار آگهی و ثبت نام ۱۷۱	پیام ۸ ماده‌ای مقام معظم رهبری در خصوص مبارزه با مفسد اقتصاد ۱۲۱
آیین‌نامه امتحانات یا مسابقات استخدامی / فصل چهارم / امتحان و مسابقه ۱۷۲	آیین‌نامه اجرایی نحوه حسابرسی و رسیدگی دیوان محاسبات کشور ۱۲۲
دستورالعمل اجرایی آیین‌نامه استخدام پیمانی ۱۷۵	فصل چهارم / قوانین سازمان بازرسی ۱۲۳
قانون اصلاح حداکثر سن داوطلبان استخدام ۱۷۷	قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور ۱۲۳
آیین‌نامه استخدامی کارکنان شهرداری‌های کشور ۱۸۲	آیین‌نامه اجرایی قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور ۱۲۶
آیین‌نامه استخدامی کارکنان شهرداری‌های کشور / فصل اول / کلیات ۱۸۲	آیین‌نامه اجرایی قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور / فصل اول / کلیات ۱۲۶
آیین‌نامه استخدامی کارکنان شهرداری‌های کشور / فصل دوم / ورود به خدمت ۱۸۳	آیین‌نامه اجرایی قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور / فصل دوم / نظارت و بازرسی ۱۲۷
آیین‌نامه استخدامی کارکنان شهرداری‌های کشور / فصل سوم / حقوق و مزایا ۱۸۵	آیین‌نامه اجرایی قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور / فصل سوم / تهیه گزارش و پیگیری آن ۱۳۱
آیین‌نامه استخدامی کارکنان شهرداری‌های کشور / فصل چهارم / آموزش ۱۸۷	آیین‌نامه اجرایی قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور / فصل چهارم / دستگاه‌های نظارتی ۱۳۳
آیین‌نامه استخدامی کارکنان شهرداری‌های کشور / فصل پنجم / رفاه ۱۸۷	آیین‌نامه اجرایی قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور / فصل پنجم / نظارت همگانی ۱۳۴
آیین‌نامه استخدامی کارکنان شهرداری‌های کشور / فصل ششم / بازنشستگی ۱۸۸	آیین‌نامه اجرایی قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور / فصل ششم / به‌کارگیری نیروهای بازنشسته نظامی، انتظامی و امنیتی ۱۳۴
مقررات استخدامی مستخدمین موقت شهرداری‌ها موضوع بند (پ) ماده ۲ آیین‌نامه استخدامی شهرداری‌ها ۱۹۴	آیین‌نامه اجرایی قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور / فصل هفتم / سایر مقررات ۱۳۵
آیین‌نامه امتحانات یا مسابقات استخدامی شهرداری‌ها ۱۹۷	مقررات اداری و استخدامی سازمان بازرسی کل کشور ۱۳۶
نحوه پرداخت اضافه کار در مورد آن دسته از مستخدمین شهرداری‌ها و مؤسسات تابعه و وابسته که از شمول قانون کار به قانون استخدام کشوری تبدیل وضعیت یافته‌اند ۱۹۸	فصل پنجم / قوانین و مقررات استخدامی ۱۳۷
	قانون استخدام کشوری ۱۳۷
	قانون استخدام کشوری / فصل اول / کلیات ۱۳۷
	قانون استخدام کشوری / فصل دوم / در ورود به خدمت و انتصابات ۱۳۹

قانون کار/ فصل سوم/ شرایط کار ۲۳۵

قانون کار/ فصل سوم/ مبحث اول/ حق السعی ۲۳۵

قانون کار/ فصل سوم/ مبحث دوم/ مدت ۲۳۷

قانون کار/ فصل سوم/ مبحث سوم/ تعطیلات و مرخصی‌ها ۲۳۸

قانون کار/ فصل سوم/ مبحث چهارم/ شرایط کار زنان ۲۴۰

قانون کار/ فصل سوم/ مبحث پنجم/ شرایط کار نوجوانان ۲۴۰

قانون کار/ فصل چهارم/ حفاظت فنی و بهداشت کار ۲۴۱

قانون کار/ فصل چهارم/ مبحث اول/ کلیات ۲۴۱

قانون کار/ فصل چهارم/ مبحث دوم/ بازرسی کار ۲۴۳

قانون کار/ فصل پنجم/ آموزش و اشتغال ۲۴۵

قانون کار/ فصل پنجم/ مبحث اول/ کارآموز و مراکز کارآموزی ۲۴۵

قانون کار/ فصل پنجم/ مبحث دوم/ اشتغال ۲۴۶

قانون کار/ فصل پنجم/ مبحث سوم/ اشتغال اتباع بیگانه ۲۴۷

قانون کار/ فصل ششم/ تشکلهای کارگری و کارفرمایی ۲۴۸

قانون کار/ فصل هفتم/ مذاکرات و پیمان‌های دسته جمعی کار ۲۵۰

قانون کار/ فصل هشتم/ خدمات رفاهی کارگران ۲۵۱

قانون کار/ فصل نهم/ مراجع اختلاف ۲۵۲

قانون کار/ فصل دهم/ شورای عالی کار ۲۵۳

قانون کار/ فصل یازدهم/ جرائم و مجازات‌ها ۲۵۴

قانون کار/ فصل دوازدهم/ مقررات متفرقه ۲۵۶

فصل هفتم/ آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های قانون کار

۲۵۸.....

آیین‌نامه اجرایی تبصره ماده ۱۴ قانون کار(خدمت نظام وظیفه)..... ۲۵۸

مقررات اصلاحی تعیین موارد قصور و نقض دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌های انضباط کار در کارگاهها ۲۵۹

آیین‌نامه اجرایی ضوابط و مزایا و مشاغل قابل شمول به نظام‌های کارمزدی، مزد ساعتی و کارمزد ساعتی ۲۶۰

آیین‌نامه تبصره ۲ ماده ۳۵ قانون کار(نظام‌های کارمزدی و ساعتی)/ فصل اول/ نظام کارمزدی ۲۶۰

آیین‌نامه تبصره ۲ ماده ۳۵ قانون کار(نظام‌های کارمزدی و ساعتی)/ فصل دوم/ نظام مزد ساعتی ۲۶۱

آیین‌نامه تبصره ۲ ماده ۳۵ قانون کار(نظام‌های کارمزدی و ساعتی)/ فصل سوم/ نظام کارمزد ساعتی ۲۶۱

آیین‌نامه آموزش ایمنی کارفرمایان، کارگران و کارآموزان ۲۶۳

آیین‌نامه آموزش ایمنی کارفرمایان، کارگران و کارآموزان/ فصل اول/ تعاریف ۲۶۳

آیین‌نامه آموزش ایمنی کارفرمایان، کارگران و کارآموزان/ فصل دوم/ مقررات ۲۶۳

دستورالعمل اجرایی آیین‌نامه آموزش ایمنی کارفرمایان، کارگران و کارآموزان (موضوع ماده ۸۵ قانون کار) ۲۶۵

آیین‌نامه ماده ۹۳ قانون کار(کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار) ۲۶۸

آیین‌نامه ماده ۹۹ قانون کار (چگونگی بازرسی) ۲۷۰

بازنشستگی و بازخرید خدمت کارکنان مازاد بر احتیاج مستخدمین ثابت شهرداری‌ها ۱۹۹

آیین‌نامه نحوه تطبیق وضع مستخدمین شهرداری‌ها با قانون استخدام کشوری ۲۰۰

آیین‌نامه استخدامی دهیاری‌های کشور ۲۰۲

قانون استخدامی کارکنان مجلس شورای اسلامی ۲۰۴

قانون استخدام جانبازان، اسراء و افراد خانواده شهدا، جانبازان از کار افتاده، اسراء و مفقودالائره‌های انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و همچنین افرادی که حداقل ۹ ماه متوالی یا یک سال متناوب داوطلبانه در جبهه خدمت نموده‌اند ۲۰۷

آیین‌نامه اجرایی قانون استخدام جانبازان و اسراء و افراد خانواده‌های شهدا ۲۰۸

قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان انقلاب اسلامی ۲۱۰

آیین‌نامه ماده ۱۲ قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان ۲۱۳

شرایط استخدام در قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران ۲۱۵

آیین‌نامه مرخصی‌ها (قانون استخدام کشوری) ۲۲۰

آیین‌نامه مرخصی‌ها(قانون استخدام کشوری)/ فصل یکم/ مرخصی استحقاقی ۲۲۰

آیین‌نامه مرخصی‌ها(قانون استخدام کشوری)/ فصل دوم/ مرخصی استعلاجی ۲۲۱

آیین‌نامه مرخصی‌ها(قانون استخدام کشوری)/ فصل سوم/ مرخصی بدون حقوق ۲۲۲

آیین‌نامه مرخصی‌ها(قانون استخدام کشوری)/ فصل چهارم/ مقررات مختلف ۲۲۳

آیین‌نامه مرخصی‌ها(قانون مدیریت خدمات کشوری) ۲۲۴

آیین‌نامه مرخصی‌ها(قانون مدیریت خدمات کشوری)/ فصل یکم/ مرخصی استحقاقی ۲۲۴

آیین‌نامه مرخصی‌ها(قانون مدیریت خدمات کشوری)/ فصل دوم/ مرخصی استعلاجی ۲۲۵

آیین‌نامه مرخصی‌ها(قانون مدیریت خدمات کشوری)/ فصل سوم/ مرخصی بدون حقوق ۲۲۷

آیین‌نامه فوق‌العاده‌های بدی آب و هوا، محرومیت از تسهیلات زندگی و محل خدمت(قانون استخدام کشوری) ۲۲۸

آیین‌نامه حضور و غیاب کارکنان دولت ۲۲۹

فصل ششم/ قانون کار جمهوری اسلامی ایران ۲۳۰

قانون کار / فصل اول/ تعاریف کلی و اصول ۲۳۰

قانون کار/ فصل دوم/ قرارداد کار ۲۳۰

قانون کار/ فصل دوم/ مبحث اول/ تعریف قرارداد کار و شرایط اساسی انعقاد آن ۲۳۰

قانون کار/ فصل دوم/ مبحث دوم/ تعلیق قرارداد کار ۲۳۲

قانون کار/ فصل دوم/ مبحث سوم/ خاتمه قرارداد کار ۲۳۳

قانون کار/ فصل دوم/ مبحث چهارم/ جبران خسارت از هر قبیل و پرداخت مزایای پایان کار ۲۳۵

آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۲۹ قانون کار (پروانه کار و اشتغال اتباع بیگانه)..... ۲۷۱	آیین‌نامه تبصره ۳ ماده ۱۳۱ قانون کار (نحوه انتخاب نمایندگان کارفرمایان)..... ۲۷۳
آیین‌نامه چگونگی تشکیل، حدود وظایف و اختیارات و چگونگی عملکرد انجمن‌های صنفی و کانون‌های مربوط..... ۲۷۵	آیین‌نامه وظایف و اختیارات انجمن‌های صنفی / فصل اول / چگونگی تشکیل انجمن‌های صنفی و کانون‌های مربوط..... ۲۷۵
آیین‌نامه وظایف و اختیارات انجمن‌های صنفی / فصل دوم / هیأت مؤسس و ارکان انجمن‌های صنفی و کانون‌های مربوط..... ۲۷۶	آیین‌نامه وظایف و اختیارات انجمن‌های صنفی / فصل سوم / چگونگی ثبت و انحلال انجمن‌های صنفی و کانون‌های مربوط..... ۲۷۶
آیین‌نامه وظایف و اختیارات انجمن‌های صنفی / فصل چهارم / وظایف و اختیارات انجمن‌های صنفی و کانون‌های مربوط..... ۲۷۷	آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۳۶ قانون کار (تشکل‌های کارگری و کارفرمایی)..... ۲۷۹
آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۵۳ قانون کار (شرکت‌های تعاونی کارگری)..... ۲۸۰	آیین‌نامه اجرایی تبصره ماده ۱۵۴ قانون کار (ورزش کارگران)..... ۲۸۱
آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۵۵ قانون کار (سوادآموزی کارگران)..... ۲۸۳	آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۶۴ قانون کار (هیأت‌های تشخیص)..... ۲۸۵
آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۶۴ قانون کار (هیأت‌های حل اختلاف)..... ۲۸۷	آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۶۶ قانون کار (طرز اجرای آرای قطعی هیأت‌های تشخیص و حل و اختلاف)..... ۲۹۰
دستورالعمل ماده ۱۷۰ قانون کار (تشکیل و نحوه اداره شورای عالی کار)..... ۲۹۱	آیین‌نامه چگونگی مدت کار، تعطیلات و مرخصی‌ها، مزد و حقوق کارگرانی که طرز کارشان به نحوی است که تمام یا قسمتی از مزد و درآمد آنها به وسیله مشتریان یا مراجعین تأمین می‌شود..... ۲۹۲
آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۹۱ قانون کار (معافیت کارگاه‌های کوچک کمتر از ۱۰ نفر)..... ۲۹۳	آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۹۸ قانون کار (روابسته کار)..... ۲۹۵
دستورالعمل روش اجرایی و مدارک لازم جهت صدور پروانه ورود با حق کار و همچنین صدور، تمدید و تجدید پروانه کار اتباع خارجی..... ۲۹۶	دستورالعمل صدور پروانه ورود با حق کار / فصل اول / صدور پروانه ورود با حق کار..... ۲۹۶
دستورالعمل صدور پروانه ورود با حق کار / فصل دوم / صدور پروانه کار..... ۲۹۷	دستورالعمل صدور پروانه ورود با حق کار / فصل سوم / تمدید و تجدید پروانه کار..... ۲۹۷
دستورالعمل صدور پروانه ورود با حق کار / فصل چهارم / درخواست نمودار سازمانی..... ۲۹۸	آیین دادرسی کار..... ۳۰۰
آیین دادرسی کار / فصل اول / اصول کلی..... ۳۰۰	آیین دادرسی کار / فصل دوم / صلاحیت..... ۳۰۰
آیین دادرسی کار / فصل سوم / وکالت..... ۳۰۱	آیین دادرسی کار / فصل چهارم / دادخواست..... ۳۰۱
آیین دادرسی کار / فصل پنجم / ابلاغ..... ۳۰۲	

آیین دادرسی کار / فصل ششم / جلسه رسیدگی..... ۳۰۴	آیین دادرسی کار / فصل هفتم / ایرادها رسیدگی..... ۳۰۵
آیین دادرسی کار / فصل هشتم / ادله اثبات دعوا..... ۳۰۵	آیین دادرسی کار / فصل نهم / رأی..... ۳۰۷
آیین دادرسی کار / فصل دهم / تجدید نظر خواهی..... ۳۰۷	آیین دادرسی کار / فصل یازدهم / سایر مقررات..... ۳۰۷
آیین دادرسی کار / فصل دوازدهم / دادرسی الکترونیکی..... ۳۰۸	ضوابط اجرایی طرح طبقه‌بندی مشاغل کارکنان مشمول قانون کار ۳۱۱

فصل هشتم / قوانین و مقررات مرتبط با کار..... ۳۱۵

قانون تشکیل شوراهای اسلامی کار..... ۳۱۵	قانون تشکیل شوراهای اسلامی کار / فصل اول / کلیات..... ۳۱۵
قانون تشکیل شوراهای اسلامی کار / فصل دوم / وظایف و اختیارات شورای اسلامی کار..... ۳۱۶	قانون تشکیل شوراهای اسلامی کار / فصل سوم / مرجع تشخیص انحراف و انحلال شوراهای..... ۳۱۸
قانون تشکیل شوراهای اسلامی کار / فصل چهارم / مسائل کارگزینی..... ۳۱۸	آیین‌نامه اجرایی قانون تشکیل شوراهای اسلامی کار..... ۳۱۹
آیین‌نامه اجرایی شوراهای اسلامی کار / فصل اول / کلیات..... ۳۱۹	آیین‌نامه اجرایی شوراهای اسلامی کار / فصل دوم / نحوه انجام وظایف شورا..... ۳۱۹
آیین‌نامه اجرایی شوراهای اسلامی کار / فصل سوم / امور داخلی شورا..... ۳۲۱	آیین‌نامه اجرایی شوراهای اسلامی کار / فصل چهارم / موارد انحلال شورا..... ۳۲۱
آیین‌نامه اجرایی شوراهای اسلامی کار / فصل پنجم / هیأت تشخیص انحراف و انحلال شوراهای اسلامی کار..... ۳۲۱	آیین‌نامه اجرایی شوراهای اسلامی کار / فصل ششم / مقررات مختلف..... ۳۲۳
قانون تشکیل شورای عالی اشتغال..... ۳۲۴	قانون ممنوعیت به کارگیری بازنشستگان..... ۳۲۶
همتراز شدن شهرداران کلان‌شهرهای با جمعیت بیش از یک میلیون نفر با مقامات موضوع بند (ه) ماده ۷۱ قانون مدیریت خدمات کشوری..... ۳۲۶	قانون کاهش ساعات کار بانوان شاغل دارای شرایط خاص..... ۳۲۷
قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت..... ۳۲۸	قانون تمدید قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت..... ۳۲۸
آیین‌نامه اجرایی قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت..... ۳۲۹	آیین‌نامه اجرایی بند (ب) تبصره ۱۲ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۷ (بازخريد مازاد کارکنان رسمی و غیر رسمی)..... ۳۳۱
آیین‌نامه صدور پروانه مهارت فنی برای کارگران ماهر..... ۳۳۲	فصل نهم / مشاغل سخت و زیان‌آور..... ۳۳۳

قانون مالیات‌های مستقیم/ باب پنجم/ فصل چهارم/ شورای عالی مالیاتی و وظایف و اختیارات آن ۳۹۲

قانون مالیات‌های مستقیم/ باب پنجم/ فصل چهارم/ شورای عالی مالیاتی و وظایف و اختیارات آن ۳۹۳

فصل یازدهم/ مدیریت خدمات کشوری ۳۹۵

قانون مدیریت خدمات کشوری ۳۹۵

قانون مدیریت خدمات کشوری/ فصل اول/ تعاریف ۳۹۵

قانون مدیریت خدمات کشوری/ فصل دوم/ راهبردها و فناوری انجام وظایف دولت ۳۹۶

قانون مدیریت خدمات کشوری/ فصل سوم/ حقوق مردم ۳۹۹

قانون مدیریت خدمات کشوری/ فصل چهارم/ ساختار سازمانی ۳۹۹

قانون مدیریت خدمات کشوری/ فصل پنجم/ فناوری اطلاعات و خدمات اداری ۴۰۱

قانون مدیریت خدمات کشوری/ فصل ششم/ ورود به خدمت ۴۰۱

قانون مدیریت خدمات کشوری/ فصل هفتم/ استخدام ۴۰۲

قانون مدیریت خدمات کشوری/ فصل هشتم/ انتصاب و ارتقاء شغل ۴۰۴

قانون مدیریت خدمات کشوری/ فصل نهم/ توانمندسازی کارمندان ۴۰۴

قانون مدیریت خدمات کشوری/ فصل دهم/ حقوق و مزایا ۴۰۵

قانون مدیریت خدمات کشوری/ فصل یازدهم/ ارزیابی عملکرد ۴۰۹

قانون مدیریت خدمات کشوری/ فصل دوازدهم/ حقوق و تکالیف کارمندان ۴۰۹

قانون مدیریت خدمات کشوری/ فصل سیزدهم/ تأمین اجتماعی ۴۱۱

قانون مدیریت خدمات کشوری/ فصل چهاردهم/ شورای عالی اداری و شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی ۴۱۵

قانون مدیریت خدمات کشوری/ فصل پانزدهم/ مقررات مختلف ۴۱۷

آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۶ قانون مدیریت خدمات کشوری ۴۱۹

آیین‌نامه اجرایی تبصره ۲ ماده ۲۱ و ماده ۱۲۱ قانون مدیریت خدمات کشوری(در مورد نقل و انتقال و مأموریت کارمندان دولت) ۴۲۲

آیین‌نامه اجرایی ماده ۲۲ قانون مدیریت خدمات کشوری ۴۲۵

آیین‌نامه اجرایی ماده ۲۴ قانون مدیریت خدمات کشوری ۴۲۸

آیین‌نامه اجرایی بند (ط) ماده ۲۹ قانون مدیریت خدمات کشوری ۴۳۰

آیین‌نامه اجرایی ماده ۴۰ قانون مدیریت خدمات کشوری ۴۳۲

آیین‌نامه اجرایی ماده ۴۶ قانون مدیریت خدمات کشوری ۴۳۴

دستورالعمل ماده ۶۹ قانون مدیریت خدمات کشوری ۴۳۵

آیین‌نامه اجرایی ماده ۷۳ قانون مدیریت خدمات کشوری ۴۳۶

آیین‌نامه ارزیابی عملکرد موضوع مواد ۸۱ و ۸۲ قانون مدیریت خدمات کشوری ۴۳۷

دستورالعمل اجرایی مواد ۹۱ و ۹۲ قانون مدیریت خدمات کشوری ۴۴۰

تعیین جداول امتیازات فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری و نحوه تطبیق کارمندان ۴۴۵

آیین‌نامه مشاغل سخت و زیان‌آور ۳۳۳

قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور ۳۳۸

آیین‌نامه اجرایی قانون اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور ۳۳۹

فصل دهم/ قوانین و مقررات بیمه و مالیات ۳۴۱

قانون تأمین اجتماعی ۳۴۱

قانون بیمه بیکاری ۳۵۷

آیین‌نامه اجرایی قانون بیمه بیکاری ۳۶۰

قانون بیمه ۳۶۳

قانون مالیات‌های مستقیم ۳۶۷

قانون مالیات‌های مستقیم/ باب اول/ اشخاص مشمول مالیات ۳۶۷

قانون مالیات‌های مستقیم/ باب دوم/ فصل پنجم/ حق‌تمبر ۳۶۷

قانون مالیات‌های مستقیم/ باب سوم/ فصل اول/ مالیات بر درآمد املاک ۳۶۸

قانون مالیات‌های مستقیم/ باب سوم/ فصل سوم/ مالیات بر درآمد حقوق ۳۷۲

قانون مالیات‌های مستقیم/ باب سوم/ فصل چهارم/ مالیات بر درآمد مشاغل ۳۷۴

قانون مالیات‌های مستقیم/ باب سوم/ فصل ششم/ مالیات درآمد اتفاقی ۳۷۷

قانون مالیات‌های مستقیم/ باب سوم/ فصل هفتم/ مالیات بر جمع درآمد ناشی از منابع مختلف ۳۷۷

قانون مالیات‌های مستقیم/ باب چهارم/ فصل اول/ معافیت‌ها ۳۷۸

قانون مالیات‌های مستقیم/ باب چهارم/ فصل دوم/ هزینه‌های قابل قبول و استهلاک ۳۸۱

قانون مالیات‌های مستقیم/ باب چهارم/ فصل چهارم/ مقررات عمومی ۳۸۱

قانون مالیات‌های مستقیم/ باب چهارم/ فصل پنجم/ وظایف مؤدیان ۳۸۴

قانون مالیات‌های مستقیم/ باب چهارم/ فصل ششم/ وظایف اشخاص ثالث ۳۸۵

قانون مالیات‌های مستقیم/ باب چهارم/ فصل هفتم/ تشویقات و جرائم مالیاتی ۳۸۶

قانون مالیات‌های مستقیم/ باب چهارم/ فصل هشتم/ ابلاغ ۳۸۸

قانون مالیات‌های مستقیم/ باب چهارم/ فصل نهم/ وصول مالیات ۳۸۸

قانون مالیات‌های مستقیم/ باب پنجم/ فصل اول/ مراجع تشخیص مالیات و وظایف و اختیارات آنها ۳۸۹

قانون مالیات‌های مستقیم/ باب پنجم/ فصل دوم/ ترتیب رسیدگی ۳۹۰

قانون مالیات‌های مستقیم/ باب پنجم/ فصل سوم/ مرجع حل اختلاف مالیاتی ۳۹۱

دستورالعمل رسیدگی به تخلفات اداری / فصل ششم / مدت رسیدگی	۴۹۳
دستورالعمل رسیدگی به تخلفات اداری / فصل هفتم / توقف رسیدگی یا اجرای رأی قطعی صادره	۴۹۳
دستورالعمل رسیدگی به تخلفات اداری / فصل هشتم / صدور رأی	۴۹۴
دستورالعمل رسیدگی به تخلفات اداری / فصل نهم / نقض یا ابطال رأی	۴۹۴
دستورالعمل رسیدگی به تخلفات اداری / فصل دهم / سایر مقررات	۴۹۴
فصل چهاردهم / هیأت عالی گزینش	۴۹۵
فرمان رهبر کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی رضوان الله تعالی علیه در امر گزینش	۴۹۵
آشنایی با هیأت عالی گزینش	۴۹۶
هیأت عالی گزینش	۴۹۶
فرآیند جذب و استخدام در دستگاه‌های دولتی ایران	۴۹۶
ارکان هیأت عالی گزینش	۴۹۷
دستگاه‌ها و افراد مشمول گزینش	۴۹۷
ضوابط عمومی گزینش	۴۹۷
قانون تسری قانون گزینش معلمان و کارکنان آموزش و پرورش به کارکنان سایر وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی	۴۹۹
قانون گزینش معلمان و کارکنان آموزش و پرورش	۵۰۰
آیین‌نامه اجرایی قانون گزینش کشور	۵۰۴
آیین‌نامه اجرایی قانون گزینش کشور / فصل اول / کلیات	۵۰۴
آیین‌نامه اجرایی قانون گزینش کشور / فصل دوم / ضوابط عمومی و ضوابط انتخاب اصح	۵۰۴
آیین‌نامه اجرایی قانون گزینش کشور / فصل سوم / تشکیلات حدود وظایف و صلاحیت‌ها	۵۰۵
آیین‌نامه اجرایی قانون گزینش کشور / فصل چهارم / نظارت و بازرسی و رسیدگی به شکایات	۵۰۸
آیین‌نامه اجرایی قانون گزینش کشور / فصل پنجم / سایر مقررات	۵۰۹
فصل پانزدهم / ضنائم، اضافات و الحاقات	۵۱۱
اساسنامه سازمان بازنشستگی کشوری	۵۱۱
اساسنامه سازمان بازنشستگی کشوری / فصل اول / کلیات	۵۱۱
اساسنامه سازمان بازنشستگی کشوری / فصل دوم / ارکان سازمان	۵۱۱
اساسنامه سازمان بازنشستگی کشوری / فصل سوم / مقررات مالی	۵۱۳
اساسنامه سازمان بازنشستگی کشوری / فصل چهارم / مقررات مختلف	۵۱۳
قانون احتساب سوابق خدمت مستخدمین وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی در نهادهای انقلاب اسلامی و مأموریت کارکنان نهادهای مزبور به وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی	۵۱۴

دستورالعمل تبدیل وضعیت کارمندان پیمانی به رسمی آزمایشی و رسمی آزمایشی به رسمی (موضوع ماده ۵ آیین‌نامه اجرایی ماده ۴۶ قانون مدیریت خدمات کشوری)	۴۵۲
دستورالعمل نحوه برگزاری امتحان عمومی و تخصصی برای استخدام افراد در دستگاه‌های اجرایی	۴۵۵
فصل دوازدهم / نظام هماهنگ پرداخت کارکنان	۴۶۱
قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت	۴۶۱
آیین‌نامه اجرایی قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت	۴۶۷
قانون نظام هماهنگ حقوق بازنشستگی و وظیفه	۴۷۱
آیین‌نامه اجرایی قانون نظام هماهنگ حقوق بازنشستگی و وظیفه	۴۷۳
آیین‌نامه اجرایی تبصره ماده ۳ قانون نظام هماهنگ حقوق بازنشستگی و وظیفه	۴۷۶
آیین‌نامه اجرایی قانون نظام هماهنگ حقوق بازنشستگی و وظیفه در نیروهای مسلح	۴۷۷
فصل سیزدهم / تخلفات اداری	۴۷۸
قانون رسیدگی به تخلفات اداری	۴۷۸
قانون رسیدگی به تخلفات اداری / فصل اول / تشکیلات و حدود و وظایف	۴۷۸
قانون رسیدگی به تخلفات اداری / فصل دوم / تخلفات اداری	۴۷۹
قانون رسیدگی به تخلفات اداری / فصل سوم / مجازات‌ها	۴۸۰
قانون رسیدگی به تخلفات اداری / فصل چهارم / سایر مقررات	۴۸۲
آیین‌نامه اجرایی قانون رسیدگی به تخلفات اداری	۴۸۴
آیین‌نامه اجرایی قانون رسیدگی به تخلفات اداری / فصل اول / تشکیلات، وظایف و صلاحیت	۴۸۴
آیین‌نامه اجرایی قانون رسیدگی به تخلفات اداری / فصل دوم / شروع به رسیدگی	۴۸۵
آیین‌نامه اجرایی قانون رسیدگی به تخلفات اداری / فصل چهارم / هماهنگی و نظارت	۴۸۷
آیین‌نامه اجرایی قانون رسیدگی به تخلفات اداری / فصل پنجم / سایر مقررات	۴۸۸
دستورالعمل رسیدگی به تخلفات اداری	۴۹۰
دستورالعمل رسیدگی به تخلفات اداری / فصل اول / تعاریف و کلیات	۴۹۰
دستورالعمل رسیدگی به تخلفات اداری / فصل دوم / در صلاحیت هیأت‌ها	۴۹۰
دستورالعمل رسیدگی به تخلفات اداری / فصل سوم / شروع به رسیدگی	۴۹۱
دستورالعمل رسیدگی به تخلفات اداری / فصل چهارم / نحوه رسیدگی	۴۹۱
دستورالعمل رسیدگی به تخلفات اداری / فصل پنجم / رسیدگی به دلایل	۴۹۲

۵۳۹ ..... واژگان و اصطلاحات اداری.....

۵۴۶ ..... واحدهای شمارش .....

۵۴۹ ..... جداول ضرب حقوق و حداقل دستمزد.....

تشکیل شورای عالی اداری کشور (تبصره ۳۱ قانون برنامه پنج ساله دوم توسعه.....

۵۵۰ ..... ۵۵۰ ..... قانون راجع به اعاده به خدمت کارکنان بازنشسته دولت.....

۵۵۱ ..... دستورالعمل اجرایی بند ۹ ماده ۶۸ قانون مدیریت خدمات کشوری.....

۵۵۳ ..... دستورالعمل نحوه توزیع بورس‌های آموزشی خارج از کشور.....

۵۵۶ ..... فوق‌العاده ویژه (طرح تبیین مسیر ارتقاء شغلی.....

۵۵۷ ..... امتیازات استخدامی ایثارگران.....

فصل هفدهم/ پرسش و پاسخ ۵۵۹.....

۵۵۹ ..... پرسش و پاسخ قوانین و مقررات کار.....

۵۷۵ ..... پرسش و پاسخ اختصاصی قانون کار.....

۵۷۵ ..... بخش اول / مشمولین قانون کار.....

۵۷۶ ..... بخش دوم / قرارداد کار.....

۵۷۹ ..... بخش سوم / تعلیق قرارداد کار.....

۵۷۹ ..... بخش چهارم / خاتمه قرارداد کار.....

۵۸۰ ..... بخش پنجم / حق‌السعی و مزد و مزایا.....

۵۸۲ ..... بخش ششم / کمک هزینه‌های مسکن، خواربار، بن و عائله‌مندی.....

۵۸۴ ..... بخش هفتم / شرایط کار.....

۵۸۷ ..... بخش هشتم / مأموریت.....

۵۸۸ ..... بخش نهم / عیدی و پاداش.....

۵۸۹ ..... بخش دهم / ساعات کار و اضافه کاری.....

۵۹۲ ..... بخش یازدهم / نوبت کاری و شب کاری.....

۵۹۴ ..... بخش دوازدهم / تعطیلات و مرخصی‌ها.....

۵۹۷ ..... بخش سیزدهم / کار آموز و کار آموزی.....

۵۹۹ ..... بخش چهاردهم / کارهای فصلی.....

۵۹۹ ..... بخش پانزدهم / بیمه و بیمه بیکاری.....

۶۰۲ ..... بخش شانزدهم / مراجع حل اختلاف.....

۶۱۷ ..... سؤالات طرح طبقه‌بندی مشاغل.....

۶۳۰ ..... سؤالات مرتبط با مأموریت کارکنان.....

۶۳۴ ..... پرسش و پاسخ برنامه‌ریزی و تأمین نیروی انسانی.....

۶۴۲ ..... پرسش و پاسخ آموزش و بهسازی نیروی انسانی.....

۶۵۶ ..... سؤالات چهار گزینه‌ای.....

فصل هجدهم/ پاسخ سؤالات آزمون کارشناسان رسمی

۶۶۴ ..... آزمون متقاضیان کارشناسی رسمی دادگستری / شهریور ماه ۱۳۸۴.....

۶۶۴ ..... آزمون متقاضیان کارشناسی رسمی دادگستری / آبان ماه ۱۳۹۵.....

۶۶۸ ..... آزمون متقاضیان کارشناسی رسمی دادگستری / آبان ماه ۱۳۹۵.....

۵۱۴ ..... قانون ممنوعیت ادامه تحصیل کارگزاران کشور در ساعات اداری.....

آیین‌نامه اجرایی قانون ممنوعیت ادامه تحصیل کارگزاران کشور در ساعات اداری.....

۵۱۵ ..... آیین‌نامه اجرایی قانون احتساب سوابق خدمت مستخدمین وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی در نهادهای انقلاب اسلامی و مأموریت کارکنان نهادهای مزبور به وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی.....

۵۱۶ ..... چگونگی تبدیل وضعیت استخدامی مستخدمان خرید خدمت به پیمانی.....

۵۱۸ ..... قانون اصلاح مقررات بازنشستگی و وظیفه قانون استخدام کشوری.....

۵۱۹ ..... آیین‌نامه اجرایی قانون اصلاح مقررات بازنشستگی و وظیفه قانون استخدام کشوری.....

۵۲۲ ..... قانون اصلاح پاره‌ای از مقررات مربوط به حقوق بازنشستگی، بانوان شاغل، خانواده‌ها و سایر کارکنان.....

۵۲۴ ..... قانون راجع به خدمت نیمه وقت بانوان.....

۵۲۵ ..... قانون نحوه اجرای قانون مربوط به خدمت نیمه وقت بانوان.....

۵۲۷ ..... قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل.....

۵۲۸ ..... قانون نحوه تعدیل نیروی انسانی دستگاه‌های دولتی.....

آیین‌نامه اجرائی قانون نحوه تعدیل نیروی انسانی دستگاه‌های دولتی.....

۵۳۱ ..... قانون پرداخت پاداش پایان خدمت و بخشی از هزینه‌های ضروری به کارکنان دولت.....

۵۳۳ ..... قانون مربوط به اجازه پرداخت وظیفه و مستمری درباره وراث عده‌ای از کارمندان دولت.....

۵۳۴ ..... قانون اصلاح تبصره ۲ ماده واحده قانون اجازه پرداخت وظیفه و مستمری وراث کارمندان (برقراری حقوق وظیفه در مورد فرزندان و نوادگان اناث).....

۵۳۴ ..... آیین‌نامه اجرایی قانون اصلاح تبصره ۲ ماده واحده قانون اجازه پرداخت وظیفه و مستمری وراث کارمندان.....

۵۳۵ ..... فصل شانزدهم / تعاریف و مفاهیم اداری.....

۵۳۶ ..... مفاهیم حقوق اداری.....

۵۳۶ ..... مفهوم انفصال از خدمت.....

۵۳۶ ..... نحوه رسیدگی به ایام غیبت افراد با‌زادداشت شده.....

۵۳۶ ..... چگونگی درج رأی اخطار کتبی در پرونده پرسنلی.....

۵۳۶ ..... تفاوت رأی قطعی و قابل پژوهش و نحوه اعتراض به آراء.....

۵۳۶ ..... وضعیت کارمند در صورت نقض رأی هیأت توسط دیوان عدالت اداری یا هیأت عالی نظارت.....

۵۳۷ ..... نحوه بازگشت به کار معنادانی دارای ترک اعتیاد.....

۵۳۷ ..... شیوه برخورد با پرسنل متمرّد از دستور مقام مافوق.....

۵۳۷ ..... چگونگی برخورد با تخلفات واجد جنبه جزائی.....

۵۳۸ ..... نحوه برخورد با صدور چک بلامحل توسط کارمند.....

۵۳۸ ..... نحوه پرداخت حقوق افراد اعاده به خدمت با رأی دیوان عدالت اداری.....

۵۳۸ ..... نحوه اعمال مجازات کسر حقوق به دلیل غیبت غیرموجه.....

۵۳۸ ..... ضرورت حکم مأموریت جهت شرکت در جلسات رسیدگی هیأت‌ها.....

۵۳۸ ..... حفظ حق شکایت متهمی که خلافش محرز نگردیده.....

۵۳۸ ..... تکلیف متهم بازنشسته در طول مدت تحمل مجازات اداری.....

خداوند قادر و متعال و سبحان را شاکر و سپاسگزارم که در آستانه میلاد با سعادت پیامبر مهر و رحمت خاتم‌النبی فخر کاینات محمد مصطفی صلی‌الله علیه و آله و سلم، و بنیان‌گذار مکتب تشیع، جعفر ابن محمد امام صادق علیه‌السلام، توفیق روزافزون و مضاعف عنایت فرمود تا در سایه توجهات اهل بیت و ائمه اطهار، در ادامه تدوین و تکمیل کتب درس‌نامه‌های کارشناسان رسمی انتشارات نوآور، ناشر تخصصی کتاب‌های آزمون‌های کارشناسی رسمی دادگستری و قوه قضائیه، کتاب درس‌نامه کارشناسی رسمی رشته امور اداری و استخدامی را در ۶۸۲ صفحه و ۱۸ فصل مشتمل:

فصل اول	قوانین حاکمیتی
فصل دوم	عدالت اداری
فصل سوم	قوانین محاسبات عمومی
فصل چهارم	قوانین سازمان بازرسی
فصل پنجم	قوانین و مقررات استخدامی
فصل ششم	قانون کار جمهوری اسلامی ایران
فصل هفتم	آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های قانون کار
فصل هشتم	قوانین و مقررات مرتبط با قانون کار
فصل نهم	مشاغل سخت و زیان‌آور
فصل دهم	قوانین و مقررات بیمه و مالیات
فصل یازدهم	مدیریت خدمات کشوری
فصل دوازدهم	نظام هماهنگ پرداخت کارکنان
فصل سیزدهم	تخلفات اداری
فصل چهاردهم	هیأت عالی گزینش
فصل پانزدهم	ضمائم، اضافات و الحاقات
فصل شانزدهم	تعاریف و مفاهیم اداری
فصل هفدهم	پرسش و پاسخ
فصل هجدهم	پاسخ سؤالات آزمون کارشناسان رسمی

را به رشته تحریر درآورده تا در اختیار نیازمندان، علاقمندان و دوستداران جامعه چندین میلیونی موضوعات امور اداری و استخدامی، به‌ویژه داوطلبان و شرکت‌کنندگان ارجمند رشته امور اداری و استخدامی، آزمون‌های کارشناسی رسمی دادگستری و قوه قضائیه قرار گیرد. امید آنکه مقبول درگاه احدیت بوده و مورد توجه استفاده‌کنندگان قرار گرفته و نیز منبع مشخص و معینی برای شرکت‌کنندگان عزیز در آزمون‌های کارشناسی رسمی رشته امور اداری و استخدامی باشد. انشاءالله

جمعه ۲۴ آبان ماه ۱۳۹۸ خورشیدی مصادف با ۱۷ ربیع‌الاول ۱۴۴۱ قمری

محمد عظیمی آقداش

کارشناس رسمی دادگستری

اصولی از قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران - مصوب بهمن ماه ۱۳۵۸

اصل دوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: جمهوری اسلامی، نظامی است بر پایه ایمان به:

- ۱- خدای یکتا (لااله الاالله) و اختصاص حاکمیت و تشریح به او و لزوم تسلیم در برابر امر او
  - ۲- وحی الهی و نقش بنیادی آن در بیان قوانین
  - ۳- معاد و نقش سازنده آن در سیر تکاملی انسان به سوی خدا
  - ۴- عدل خدا در خلقت و تشریح
  - ۵- امامت و رهبری مستمر و نقش اساسی آن در تداوم انقلاب اسلام
  - ۶- کرامت و ارزش والای انسان و آزادی توأم با مسئولیت او در برابر خدا؛ که از راه:
    - الف- اجتهاد مستمر فقهای جامع الشرایط بر اساس کتاب و سنت معصومین سلام الله علیهم اجمعین
    - ب- استفاده از علوم و فنون و تجارب پیشرفته بشری و تلاش در پیشبرد آنها
    - ج- نفی هرگونه ستم‌گری و ستم‌کشی و سلطه‌گری و سلطه‌پذیری، قسط و عدل و استقلال سیاسی و اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی و همبستگی ملی را تأمین می‌کند. قسط و عدل و استقلال سیاسی و اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی و همبستگی ملی را تأمین می‌کند.
- اصل سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است برای نیل به اهداف مذکور در اصل دوم، همه امکانات خود را برای امور زیر به کار برد:
- ۱- ایجاد محیط مساعد برای رشد فضائل اخلاقی بر اساس ایمان و تقوی و مبارزه با کلیه مظاهر فساد و تباهی.
  - ۲- بالا بردن سطح آگاهی‌های عمومی در همه زمینه‌ها با استفاده صحیح از مطبوعات و رسانه‌های گروهی و وسایل دیگر.
  - ۳- آموزش و پرورش و تربیت بدنی رایگان برای همه در تمام سطوح و تسهیل و تعمیم آموزش عالی.
  - ۴- تقویت روح بررسی و تتبع و ابتکار در تمام زمینه‌های علمی، فنی، فرهنگی و اسلامی از طریق تأسیس مراکز تحقیق و تشویق محققان.
  - ۵- طرد کامل استعمار و جلوگیری از نفوذ اجانب.
  - ۶- محو هرگونه استبداد و خودکامگی و انحصارطلبی.
  - ۷- تأمین آزادی‌های سیاسی و اجتماعی در حدود قانون.
  - ۸- مشارکت عامه مردم در تعیین سرنوشت سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خویش.
  - ۹- رفع تبعیضات ناروا و ایجاد امکانات عادلانه برای همه، در تمام زمینه‌های مادی و معنوی.
  - ۱۰- ایجاد نظام اداری صحیح و حذف تشکیلات غیر ضرور.
  - ۱۱- تقویت کامل بنیه دفاع ملی از طریق آموزش نظامی عمومی برای حفظ استقلال و تمامیت ارضی و نظام اسلامی کشور.
  - ۱۲- پی‌ریزی اقتصاد صحیح و عادلانه بر طبق ضوابط اسلامی جهت ایجاد رفاه و رفع فقر و بر طرف ساختن هر نوع محرومیت در زمینه‌های تغذیه و مسکن و کار و بهداشت و تعمیم بیمه.
  - ۱۳- تأمین خودکفایی در علوم و فنون و صنعت و کشاورزی و امور نظامی و مانند این‌ها.
  - ۱۴- تأمین حقوق همه جانبه افراد از زن و مرد و ایجاد امنیت قضایی عادلانه برای همه و تساوی عموم در برابر قانون.
  - ۱۵- توسعه و تحکیم برادری اسلامی و تعاون عمومی بین همه مردم.
  - ۱۶- تنظیم سیاست خارجی کشور بر اساس معیارهای اسلام، تعهد برادرانه نسبت به همه مسلمانان و حمایت بی‌دریغ از مستضعفان جهان.

اصل چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است.

اصل ششم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: در جمهوری اسلامی ایران امور کشور باید به اتکا آرا عمومی اداره شود، از راه انتخابات: انتخاب رئیس جمهور، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، اعضای شوراها و نظائر اینها، یا از راه همه پرسی در مواردی که در اصول دیگر این قانون معین می‌گردد.

اصل هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: طبق دستور قرآن کریم: «و امرهم شوری بینهم» و «شاوهم فی الامر» شوراها: مجلس شورای اسلامی، شورای استان، شهرستان، شهر، محل، بخش، روستا و نظائر اینها از ارکان تصمیم‌گیری و اداره امور کشورند. موارد، طرز تشکیل و حدود اختیارات و وظایف شوراها را این قانون و قوانین ناشی از آن معین می‌کند.

اصل دهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: از آنجا که خانواده واحد بنیادی جامعه اسلامی است، همه قوانین و مقررات و برنامه‌ریزی‌های مربوط باید در جهت آسان کردن تشکیل خانواده، پاسداری از قداست آن و استواری روابط خانوادگی بر پایه حقوق و اخلاق اسلامی باشد.

اصل یازدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: زبان و خط رسمی و مشترک مردم ایران فارسی است. اسناد و مکاتبات و متون رسمی و کتب درسی باید با این زبان و خط باشد ولی استفاده از زبان‌های محلی و قومی در مطبوعات و رسانه‌های گروهی و تدریس ادبیات آنها در مدارس، در کنار زبان فارسی آزاد است.

اصل نوزدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: مردم ایران از هر قوم و قبیله که باشند از حقوق مساوی برخوردارند و رنگ، نژاد، زبان، و مانند اینها سبب امتیاز نخواهد بود.

اصل بیستم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: همه افراد ملت اعم از زن و مرد یکسان در حمایت قانون قرار دارند و از همه حقوق انسانی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی با رعایت موازین اسلام برخوردارند.

اصل بیست و دوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: حیثیت، جان، مال، حقوق، مسکن و شغل اشخاص از تعرض مصون است مگر در مواردی که قانون تجویز کند.

اصل بیست و پنجم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: بازرسی و نرساندن نامه‌ها، ضبط و فاش کردن مکالمات تلفنی، افشای مخابرات تلگرافی و تلکس، سانسور، عدم مخابره و نرساندن آنها، استراق سمع و هرگونه تجسس ممنوع است مگر به حکم قانون.

اصل سی و یکم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: داشتن مسکن متناسب با نیاز، حق هر فرد و خانواده ایرانی است. دولت موظف است با رعایت اولویت برای آنها که نیازمندترند به خصوص روستائینان و کارگران زمینه اجرای این اصل را فراهم کند.

اصل سی و دوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: هیچ کس را نمی‌توان دستگیر کرد مگر به حکم و ترتیبی که قانون معین می‌کند. در صورت بازداشت، موضوع اتهام باید با ذکر دلایل بلافاصله کتباً به متهم ابلاغ و تفهیم شود و حداکثر ظرف مدت بیست و چهار ساعت پرونده مقدماتی به مراجع صالحه قضایی ارسال و مقدمات محاکمه، در اسرع وقت فراهم گردد. متخلف از این اصل طبق قانون مجازات می‌شود.

اصل سی و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: هیچ کس را نمی‌توان از محل اقامت خود تبعید کرد یا از اقامت در محل مورد علاقه‌اش ممنوع یا به اقامت در محلی مجبور ساخت، مگر در مواردی که قانون مقرر می‌دارد.

اصل سی و چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: دادخواهی حق مسلم هر فرد است و هر کس می‌تواند به منظور دادخواهی به دادگاه‌های صالح رجوع نماید. همه افراد ملت حق دارند این‌گونه دادگاه‌ها را در دسترس داشته باشند و هیچ کس را نمی‌توان را دادگاهی که به موجب قانون حق مراجعه به آن را دارد منع کرد.

اصل سی و پنجم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: در همه دادگاه‌ها طرفین دعوی حق دارند برای خود وکیل انتخاب نمایند و اگر توانایی انتخاب وکیل را نداشته باشند باید برای آنها امکانات تعیین وکیل فراهم گردد.

اصل سی و ششم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: حکم به مجازات و اجرا آن باید تنها از طریق دادگاه صالح و به موجب قانون باشد. اصل سی و هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: اصل، برائت است و هیچ کس از نظر قانون مجرم شناخته نمی‌شود، مگر اینکه جرم او در دادگاه صالح ثابت گردد.

اصل سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: هرگونه شکنجه برای گرفتن اقرار و یا کسب اطلاع ممنوع است. اجبار شخص به شهادت، اقرار یا سوگند مجاز نیست و چنین شهادت و اقرار و سوگندی فاقد ارزش و اعتبار است متخلف از این اصل طبق قانون مجازات می‌شود.

اصل سی و نهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: هتک حرمت و حیثیت کسی که به حکم قانون دستگیر، بازداشت، زندانی یا تبعید شده به هر صورت که باشد ممنوع و موجب مجازات است.

اصل چهلم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: هیچ کس نمی‌تواند اعمال حق خویش را وسیله اضرار به غیر یا تجاوز به منافع عمومی قرار دهد.

اصل چهل و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: برای تأمین استقلال اقتصادی جامعه و ریشه کن کردن فقر و محرومیت و برآوردن نیازهای انسان در جریان رشد، با حفظ آزادی او، اقتصاد جمهوری اسلامی ایران بر اساس ضوابط زیر استوار می‌شود:

- ۱- تأمین نیازهای اساسی: مسکن، خوراک، پوشاک، بهداشت، درمان، آموزش و پرورش و امکانات لازم برای تشکیل خانواده برای همه.
- ۲- تأمین شرایط و امکانات کار برای همه به منظور رسیدن به اشتغال کامل و قرار دادن وسایل کار در اختیار همه کسانی که قادر به کار هستند ولی وسایل کار ندارند، در شکل تعاونی، از راه وام بدون بهره یا هر راه مشروع دیگر که نه به تمرکز و تداول ثروت در دست افراد و گروه‌های خاص منتهی شود و نه دولت را به صورت یک کارفرمای بزرگ مطلق درآورد. این اقدام باید با رعایت ضرورت‌های حاکم بر برنامه‌ریزی عمومی اقتصاد کشور در هر یک از مراحل رشد صورت گیرد.
- ۳- تنظیم برنامه اقتصادی کشور به صورتی که شکل و محتوا و ساعات کار چنان باشد که هر فرد علاوه بر تلاش شغلی، فرصت و توان کافی برای خودسازی معنوی، سیاسی و اجتماعی و شرکت فعال در رهبری کشور و افزایش مهارت و ابتکار داشته باشد.
- ۴- رعایت آزادی انتخاب شغل، و عدم اجبار افراد به کاری معین و جلوگیری از بهره‌کشی از کار دیگری.
- ۵- منع اضرار به غیر و انحصار و احتکار و ربا و دیگر معاملات باطل و حرام.
- ۶- منع اسراف و تبذیر در همه شئون مربوط به اقتصاد، اعم از مصرف، سرمایه‌گذاری، تولید، توزیع و خدمات.
- ۷- استفاده از علوم و فنون و تربیت افراد ماهر به نسبت احتیاج برای توسعه و پیشرفت اقتصاد کشور.
- ۸- جلوگیری از سلطه اقتصادی بیگانه بر اقتصاد کشور.
- ۹- تأکید بر افزایش تولیدات کشاورزی، دامی و صنعتی که نیازهای عمومی را تأمین کند و کشور را به مرحله خودکفایی برساند و از وابستگی برهاند.

اصل چهل و پنجم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: انفال و ثروت‌های عمومی از قبیل زمین‌های موات یا رها شده، معادن، دریاها، دریاچه‌ها، رودخانه‌ها و سایر آب‌های عمومی، کوه‌ها، دره‌ها، جنگل‌ها، نیزارها، بیشه‌های طبیعی، مراتعی که حریم نیست، ارث بدون وارث، و اموال مجهول‌المالک و اموال عمومی که از غاصبین مسترد می‌شود، در اختیار حکومت اسلامی است تا بر طبق مصالح عامه نسبت به آنها عمل نماید. تفصیل و ترتیب استفاده از هر یک را قانون معین می‌کند.

اصل چهل و ششم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: هر کس مالک حاصل کسب و کار مشروع خویش است و هیچ کس نمی‌تواند به عنوان مالکیت نسبت به کسب و کار خود امکان کسب و کار را از دیگری سلب کند.

اصل چهل و هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: مالکیت شخصی که از راه مشروع باشد محترم است. ضوابط آن را قانون معین می‌کند.

اصل چهل و نهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: دولت موظف است ثروت‌های ناشی از ربا، غصب، رشوه، اختلاس، سرقت، قمار، سوء استفاده از موقوفات، سوء استفاده از مقاطعه‌کاری‌ها و معاملات دولتی، فروش زمین‌های موات و مباحات اصلی، دائر کردن اماکن فساد و سایر موارد غیرمشروع را گرفته و به صاحب حق رد کند و در صورت معلوم نبودن او به بیت‌المال بدهد. این حکم باید با رسیدگی و تحقیق و ثبوت شرعی به وسیله دولت اجرا شود.

اصل پنجاهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: در جمهوری اسلامی، حفاظت محیط زیست که نسل امروز و نسل‌های بعد باید در آن حیات اجتماعی رو به رشدی داشته باشند، وظیفه عمومی تلقی می‌گردد. از این‌رو فعالیت‌های اقتصادی و غیر آن که با آلودگی محیط زیست یا تخریب غیر قابل جبران آن ملازمه پیدا کند، ممنوع است.

اصل پنجاه و یکم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: هیچ نوع مالیات وضع نمی‌شود مگر به موجب قانون، موارد معافیت و بخشودگی و تخفیف مالیاتی به موجب قانون مشخص می‌شود.

اصل پنجاه و دوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: بودجه سالانه کل کشور به ترتیبی که در قانون مقرر می‌شود از طرف دولت تهیه و برای رسیدگی و تصویب به مجلس شورای اسلامی تسلیم می‌گردد. هرگونه تغییر در ارقام بودجه نیز تابع مراتب مقرر در قانون خواهد بود.

اصل پنجاه و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: کلیه دریافت‌های دولت در حساب‌های خزانه‌داری کل متمرکز می‌شود و همه پرداخت‌ها در حدود اعتبارات مصوب به موجب قانون انجام می‌گیرد.

اصل پنجاه و چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: دیوان محاسبات کشور مستقیماً زیر نظر مجلس شورای اسلامی می‌باشد. سازمان و اداره امور آن در تهران و مراکز استان‌ها به موجب قانون تعیین خواهد شد.

اصل پنجاه و پنجم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: دیوان محاسبات به کلیه حساب‌های وزارتخانه‌ها، مؤسسات، شرکت‌های دولتی و سایر دستگاه‌هایی که به نحوی از انحا از بودجه کل کشور استفاده می‌کنند به ترتیبی که قانون مقرر می‌دارد رسیدگی یا حسابرسی می‌نماید که هیچ هزینه‌ای از اعتبارات مصوب تجاوز نکرده و هر وجهی در محل خود به مصرف رسیده باشد. دیوان محاسبات، حساب‌ها و اسناد و مدارک مربوطه را برابر قانون جمع‌آوری و گزارش تفریغ بودجه هر سال را به انضمام نظرات خود به مجلس شورای اسلامی تسلیم می‌نماید. این گزارش باید در دسترس عموم گذاشته شود.

اصل پنجاه و نهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: در مسائل بسیار مهم اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ممکن است اعمال قوه مقننه از راه همه‌پرسی و مراجعه مستقیم به آرا مردم صورت گیرد. درخواست مراجعه به آرا عمومی باید به تصویب دو سوم مجموع نمایندگان مجلس برسد.

اصل شصت و یکم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: اعمال قوه قضاییه به وسیله دادگاه‌های دادگستری است که باید طبق موازین اسلامی تشکیل شود و به حل و فصل دعاوی و حفظ حقوق عمومی و گسترش و اجرای عدالت و اقامه حدود الهی پردازد.

اصل شصت و چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: عده نمایندگان مجلس شورای اسلامی دویست و هفتاد نفر است، از تاریخ همه‌پرسی سال یک‌هزار و سیصد و شصت و هشت هجری شمسی پس از هر ده سال، با در نظر گرفتن عوامل انسانی، سیاسی، جغرافیایی و نظایر آنها حداکثر بیست نفر نماینده می‌تواند اضافه شود. زرتشتیان و کلیمیان هر کدام یک نماینده و مسیحیان آشوری و کلدانی مجموعاً یک نماینده و مسیحیان ارمنی جنوب و شمال هر کدام یک نماینده انتخاب می‌کنند. محدوده حوزه‌های انتخابیه و تعداد نمایندگان را قانون معین می‌کند.

اصل هفتاد و دوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: مجلس شورای اسلامی نمی‌تواند قوانینی وضع کند که با اصول و احکام مذهب رسمی کشور یا قانون اساسی مغایرت داشته باشد. تشخیص این امر به ترتیبی که در اصل نود و ششم آمده بر عهده شورای نگهبان است.

اصل هفتاد و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: شرح و تفسیر قوانین عادی در صلاحیت مجلس شورای اسلامی است. مفاد این اصل مانع از تفسیری که دادرسان، در مقام تمیز حق، از قوانین می‌کنند نیست.

اصل هفتاد و چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: لوائح قانونی پس از تصویب هیأت وزیران به مجلس تقدیم می‌شود و طرح‌های قانونی به پیشنهاد حداقل پانزده نفر از نمایندگان، در مجلس شورای اسلامی قابل طرح است.

اصل هفتاد و هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: عهدنامه‌ها، مقاله‌نامه‌ها، قراردادهای و موافقتنامه‌های بین‌المللی باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد.

اصل هشتاد و دوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: استخدام کارشناسان خارجی از طرف دولت ممنوع است مگر در موارد ضرورت با تصویب مجلس شورای اسلامی.

اصل هشتاد و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: بناها و اموال دولتی که از نفایس ملی باشد قابل انتقال به غیر نیست مگر با تصویب مجلس شورای اسلامی، آن هم در صورتی که از نفایس منحصریفرد نباشد.

اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: سمت نمایندگی قائم به شخص است و قابل واگذاری به دیگری نیست. مجلس نمی‌تواند اختیار قانون‌گذاری را به شخص یا هیأتی واگذار کند ولی در موارد ضروری می‌تواند اختیار وضع بعضی از قوانین را با رعایت اصل هفتاد و دوم به کمیسیون‌های داخلی خود تفویض کند، در این صورت این قوانین در مدتی که مجلس تعیین می‌نماید به صورت آزمایشی اجرا می‌شود و تصویب نهایی آنها با مجلس خواهد بود. همچنین مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب دائمی اساسنامه سازمان‌ها، شرکت‌ها، مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت را با رعایت اصل هفتاد و دوم به کمیسیون‌های ذیربط واگذار کند و یا اجازه تصویب آنها را به دولت بدهد. در این صورت مصوبات دولت نباید با اصول و احکام مذهب رسمی کشور و یا قانون اساسی مغایرت داشته باشد، تشخیص این امر به ترتیب مذکور در اصل نود و ششم با شورای نگهبان است. علاوه بر این مصوبات دولت نباید مخالف قوانین و مقررات عمومی کشور باشد و به منظور بررسی و اعلام عدم مغایرت آنها با قوانین مزبور باید ضمن ابلاغ برای اجرا به اطلاع رئیس مجلس شورای اسلامی برسد.

اصل نودم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: هر کس شکایتی از طرز کار مجلس یا قوه مجریه یا قوه قضاییه داشته باشد، می‌تواند شکایت خود را کتباً به مجلس شورای اسلامی عرضه کند. مجلس موظف است به این شکایات رسیدگی کند و پاسخ کافی دهد و در مواردی که شکایت به قوه مجریه یا قوه قضاییه مربوط است رسیدگی و پاسخ کافی از آنها بخواهد و در مدت متناسب نتیجه را اعلام نماید و در موردی که مربوط به عموم باشد به اطلاع عامه برساند.

اصل نود و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: تفسیر قانون اساسی به عهده شورای نگهبان است که با تصویب سه چهارم آنان انجام می‌شود.

اصل یکصد قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: برای پیشبرد سریع برنامه‌های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی آموزشی و سایر امور رفاهی از طریق همکاری مردم با توجه به مقتضیات محلی اداره امور هر روستا، بخش، شهر، شهرستان یا استان با نظارت شورایی به نام شورای ده، بخش، شهر، شهرستان یا استان صورت می‌گیرد که اعضای آن را مردم همان محل انتخاب می‌کنند. شرایط انتخاب کنندگان و انتخاب شونده‌گان و حدود وظایف و اختیارات و نحوه انتخاب و نظارت شوراهای مذکور و سلسله مراتب آنها را که باید با رعایت اصول وحدت ملی و تمامیت ارضی و نظام جمهوری اسلامی و تابعیت حکومت مرکزی باشد قانون معین می‌کنند.

اصل یکصد و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: استانداران، فرمانداران، بخشداران و سایر مقامات کشوری که از طرف دولت تعیین می‌شوند در حدود اختیارات شوراها ملزم به رعایت تصمیمات آنها هستند.

اصل یکصد و پنجم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: تصمیمات شوراها نباید مخالف موازین اسلام و قوانین کشور باشد.

اصل یکصد و ششم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: انحلال شوراها جز در صورت انحراف از وظایف قانونی ممکن نیست. مرجع تشخیص انحراف و ترتیب انحلال شوراها و طرز تشکیل مجدد آنها را قانون معین می‌کند. شورا در صورت اعتراض به انحلال حق دارد به دادگاه صالح شکایت کند و دادگاه موظف است خارج از نوبت به آن رسیدگی کند.

اصل یکصد و دهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: وظایف و اختیارات رهبر:

۱- تعیین سیاست‌های کلی نظام جمهوری اسلامی ایران پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام.

۲- نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام.

۳- فرمان همه‌پرسی.

۴- فرماندهی کل نیروهای مسلح.

۵- اعلان جنگ و صلح و بسیج نیروها.

۶- نصب و عزل و قبول استعفا:

الف- فقهای شورای نگهبان.

ب- عالی‌ترین مقام قوه قضاییه.

ج- رئیس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران.

د- رئیس ستاد مشترک.

ه- فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

و- فرماندهان عالی نیروهای نظامی و انتظامی.

۷- حل اختلاف و تنظیم روابط قوای سه‌گانه.

۸- حل معضلات نظام که از طرق عادی قابل حل نیست، از طریق مجمع تشخیص مصلحت نظام.

۹- امضای حکم ریاست جمهوری پس از انتخاب مردم؛ صلاحیت داوطلبان ریاست جمهوری از جهت دارا بودن شرایطی که در این قانون می‌آید، باید قبل از انتخابات به تأیید شورای نگهبان و در دوره اول به تأیید رهبری برسد.

۱۰- عزل رئیس جمهور با در نظر گرفتن مصالح کشور پس از حکم دیوان عالی کشور به تخلف وی از وظایف قانونی، یا رأی مجلس شورای اسلامی به عدم کفایت وی بر اساس اصل هشتاد و نهم.

۱۱- عفو یا تخفیف مجازات محکومین در حدود موازین اسلامی پس از پیشنهاد رئیس قوه قضاییه.

رهبر می‌تواند بعضی از وظایف و اختیارات خود را به شخص دیگری تفویض کند.

اصل یکصد و بیست و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: رئیس جمهور موظف است مصوبات مجلس یا نتیجه همه‌پرسی را پس از طی مراحل قانونی و ابلاغ به وی امضا کند و برای اجرا در اختیار مسئولان بگذارد.

اصل یکصد و بیست و ششم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: رئیس جمهور مسئولیت امور برنامه و بودجه و امور اداری و استخدامی کشور را مستقیماً بر عهده دارد و می‌تواند اداره آنها را به عهده دیگری به‌گذارد.

اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: علاوه بر مواردی که هیأت وزیران یا وزیری مأمور تدوین آیین‌نامه‌های اجرایی قوانین می‌شود، هیأت وزیران حق دارد برای انجام وظایف اداری و تأمین اجرای قوانین و تنظیم سازمان‌های اداری به وضع تصویب‌نامه و آیین‌نامه بپردازد. هر یک از وزیران نیز در حدود وظایف خویش و مصوبات هیأت وزیران حق وضع آیین‌نامه و صدور بخشنامه را دارد ولی مفاد این مقررات نباید با متن و روح قوانین مخالف باشد. دولت می‌تواند تصویب برخی از امور مربوط به وظایف خود را به کمیسیون‌های متشکل از چند وزیر واگذار نماید. مصوبات این کمیسیون‌ها در محدوده قوانین پس از تأیید رئیس جمهور لازم‌الاجرا است. تصویب‌نامه‌ها و آیین‌نامه‌های دولت و مصوبات کمیسیون‌های مذکور در این اصل، ضمن ابلاغ برای اجرا به اطلاع رئیس مجلس شورای اسلامی می‌رسد تا در صورتی که آنها را بر خلاف قوانین بیابد با ذکر دلیل برای تجدیدنظر به هیأت وزیران بفرستد.

اصل یکصد و سی و نهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: صلح دعوی راجع به اموال عمومی و دولتی یا ارجاع آن به داوری در هر مورد موکول به تصویب هیأت وزیران است و باید به اطلاع مجلس برسد. در مواردی که طرف دعوی خارجی باشد و در موارد مهم داخلی باید به تصویب مجلس نیز برسد. موارد مهم را قانون تعیین می‌کند.

اصل یکصد و چهلم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: رسیدگی به اتهام رئیس جمهور و معاونان او و وزیران در مورد جرائم عادی با اطلاع مجلس شورای اسلامی در دادگاه‌های عمومی دادگستری انجام می‌شود.

اصل یکصد و چهل و یکم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: رئیس جمهور، معاونان رئیس جمهور، وزیران و کارمندان دولت نمی‌توانند بیش از یک شغل دولتی داشته باشند و داشتن هر نوع شغل دیگر در مؤسساتی که تمام یا قسمتی از سرمایه آن متعلق به دولت یا مؤسسات عمومی است و نمایندگی مجلس شورای اسلامی و وکالت دادگستری و مشاوره حقوقی و نیز ریاست و مدیریت عامل یا عضویت در هیأت مدیره انواع مختلف شرکت‌های خصوصی، جز شرکت‌های تعاونی ادارات و مؤسسات برای آنان ممنوع است. سمت‌های آموزشی در دانشگاه‌ها و مؤسسات تحقیقاتی از این حکم مستثنی است.

اصل یکصد و چهل و پنجم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: هیچ فرد خارجی به عضویت در ارتش و نیروهای انتظامی کشور پذیرفته نمی‌شود.

اصل یکصد و پنجاه و ششم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: قوه قضاییه قوه‌ای است مستقل که پشتیبان حقوق فردی و اجتماعی و مسئول تحقق بخشیدن به عدالت و عهده‌دار وظایف زیر است:

- ۱- رسیدگی و صدور حکم در مورد تظلمات، تعدیات، شکایات، حل و فصل دعوی و رفع خصومات و اخذ تصمیم و اقدام لازم در آن قسمت از امور حسبیه که قانون معین می‌کند.
- ۲- احیای حقوق عامه و گسترش عدل و آزادی‌های مشروع.
- ۳- نظارت بر حسن اجرای قوانین.
- ۴- کشف جرم و تعقیب و مجازات و تعزیر مجرمین و اجرای حدود و مقررات مدون جزایی اسلام.
- ۵- اقدام مناسب برای پیش‌گیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین.

اصل یکصد و پنجاه و هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: به منظور انجام مسئولیت‌های قوه قضاییه در کلیه امور قضایی و اداری و اجرایی مقام رهبری یک نفر مجتهد عادل و آگاه به امور قضایی و مدیر و مدبر را برای مدت پنج سال به عنوان رئیس قوه قضاییه تعیین می‌نماید که عالی‌ترین مقام قوه قضاییه است.

اصل یکصد و پنجاه و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: وظایف رئیس قوه قضاییه به شرح زیر است:

- ۱- ایجاد تشکیلات لازم در دادگستری به تناسب مسئولیت‌های اصل یکصد و پنجاه و ششم.
- ۲- تهیه لوائح قضایی متناسب با جمهوری اسلامی.
- ۳- استخدام قضات عادل و شایسته و عزل و نصب آنها و تغییر محل مأموریت و تعیین مشاغل و ترفیع آنان و مانند این‌ها از امور اداری، طبق قانون.

اصل یکصد و پنجاه و نهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: مرجع رسمی تظلمات و شکایات دادگستری است. تشکیل دادگاه‌ها و تعیین صلاحیت آنها منوط به حکم قانون است.

اصل یکصد و شصتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: وزیر دادگستری مسئولیت کلیه مسائل مربوط به روابط قوه‌قضاییه با قوه مجریه و قوه مقننه را بر عهده دارد و از میان کسانی که رئیس قوه قضاییه به رئیس جمهور پیشنهاد می‌کند انتخاب می‌گردد. رئیس قوه قضاییه می‌تواند اختیارات تام مالی و اداری و نیز اختیارات استخدامی غیر قضات را به وزیر دادگستری تفویض کند. در این صورت وزیر دادگستری دارای همان اختیارات و وظایفی خواهد بود که در قوانین برای وزرا به عنوان عالی‌ترین مقام اجرایی پیش‌بینی می‌شود.